

Štvrtok 27. apríla 2017

P8_TA(2017)0199

Vykonávanie smernice o banskom odpade

Uznesenie Európskeho parlamentu z 27. apríla 2017 o vykonávaní smernice o banskom odpade (2006/21/ES) (2015/2117(INI))

(2018/C 298/17)

Európsky parlament,

- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2006/21/ES z 15. marca 2006 o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2004/35/ES ⁽¹⁾ (ďalej len „smernica“),
- so zreteľom na rozhodnutie Komisie 2009/335/ES z 20. apríla 2009 o technických usmerneniach na zriadenie finančnej zábezpeky ⁽²⁾,
- so zreteľom na rozhodnutie Komisie 2009/337/ES z 20. apríla 2009 o stanovení kritérií na klasifikáciu zariadení na nakladanie s odpadmi v súlade s prílohou III k smernici 2006/21/ES ⁽³⁾,
- so zreteľom na rozhodnutie Komisie 2009/360/ES z 30. apríla 2009, ktorým sa dopĺňajú technické požiadavky na opis vlastností odpadu ⁽⁴⁾,
- so zreteľom na rozhodnutie Komisie 2009/358/ES z 29. apríla 2009 o zosúladení, pravidelnom prenose informácií a dotazníku podľa článku 22 ods. 1 písm. a) a článku 18 smernice 2006/21/ES ⁽⁵⁾,
- so zreteľom na rozhodnutie Komisie 2009/359/ES z 30. apríla 2009, ktorým sa dopĺňa definícia inertného odpadu v rámci vykonávania článku 22 ods. 1 písm. f) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/21/ES o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu ⁽⁶⁾,
- so zreteľom na správu Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o vykonávaní smernice 2006/21/ES (COM(2016)0553),
- so zreteľom na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2004/35/ES z 21. apríla 2004 o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd ⁽⁷⁾,
- so zreteľom na štúdiu o európskom posúdení vykonávania smernice o banskom odpade z januára 2017, ktorú uskutočnila výskumná služba Európskeho parlamentu, vrátane štúdie v jej prílohe 1 s názvom Preskúvanie alternatív technológií, ktoré sa pri nesprávnom nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu spájajú s vysokými environmentálnymi a zdravotnými rizikami: výzvy, riziká a príležitosti pre ťažobný priemysel vyplývajúce z kontextu koncepcie obehového hospodárstva ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 102, 11.4.2006, s. 15.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 101, 21.4.2009, s. 25.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ L 102, 22.4.2009, s. 7.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ L 110, 1.5.2009, s. 48.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ L 110, 1.5.2009, s. 39.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ L 110, 1.5.2009, s. 46.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ L 143, 30.4.2004, s. 56.

⁽⁸⁾ Číslo PE: 593.788.

Štvrtok 27. apríla 2017

- so zreteľom na svoje uznesenie z 5. mája 2010 o všeobecnom zákaze používania kyanidovej metódy pri ťažbe v Európskej únii ⁽¹⁾,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 8. októbra 2015 o ponaučení plynúcom z katastrofy spôsobenej únikom červeného kalu päť rokov po havárii v Maďarsku ⁽²⁾,
 - so zreteľom na oznámenie Komisie pre Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov s názvom Kruh sa uzatvára – Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo (COM(2015)0614),
 - so zreteľom na štúdiu uskutočniteľnosti, ktorú vypracovala Európska komisia, o koncepcii nástroja na rozdelenie rizika priemyselných katastrof pre celú EÚ ⁽³⁾,
 - so zreteľom na článok 52 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a bezpečnosť potravín (A8-0071/2017),
- A. keďže po dvoch veľkých nehodách, pri ktorých došlo k vyliatiu rizikového ťažobného odpadu, bola prijatá smernica o nakladaní s odpadom z ťažobného priemyslu s cieľom predchádzať nepriaznivým vplyvom na životné prostredie a rizikám pre ľudské zdravie vyplývajúcim z nakladania s odpadom z ťažobného priemyslu a čo najviac ich zmierniť;
- B. keďže lehota na transponovanie smernice členskými štátmi uplynula 1. mája 2008 a takmer všetky členské štáty s transponovaním smernice do svojich vnútroštátnych právnych predpisov zaostávali;
- C. keďže Komisia začala postup v prípade nesplnenia povinnosti proti 18 členským štátom, ktoré smernicu transponovali nesprávne alebo neúplne; keďže ku koncu novembra 2016 sa stále riešili štyri prípady;
- D. keďže ani po celých 11 rokoch od prijatia smernice Komisia neprijala usmernenia pre inšpekcie požadované podľa článku 22 ods. 1 písm. c) smernice; keďže neexistencia vymedzenia pojmu inšpekcia a podrobností o spôsobe jej vykonávania, ako aj rôzne výklady požiadaviek smernice členskými štátmi jasne zdôrazňujú potrebu pevných usmernení Komisie;
- E. keďže desať členských štátov uviedlo, že na svojom území nemajú zariadenia kategórie A;
- F. keďže obmedzenia súčasného systému podávania správ každé tri roky, čoho dôkazom sú rozdiely medzi informáciami poskytovanými členskými štátmi, a pravdepodobne nesprávny výklad niektorých ustanovení smernice znamenajú, že neuspokojivá kvalita dostupných údajov neumožnila naplánovať a posúdiť vykonávanie smernice v praxi;
- G. keďže rozhodnutím Komisie 2009/335/ES nie je dotknutý článok 14 smernice, v ktorom sa vyžaduje, aby finančná záruka bola založená na predpoklade, že obnovu vykonáva tretia strana;
- H. keďže na úrovni EÚ neexistuje žiadna databáza zariadení na nakladanie s ťažobným odpadom;
- I. keďže odpad pochádzajúci z banského a ťažobného priemyslu tvorí veľmi veľký podiel z celkového objemu odpadu vyprodukovaného v Európskej únii (približne 30 % v roku 2012), z čoho časť tvorí nebezpečný odpad;

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 81 E, 15.3.2011, s. 74.

⁽²⁾ Prijaté texty, P8_TA(2015)0349.

⁽³⁾ Štúdia na preskúmanie uskutočniteľnosti vytvorenia fondu na pokrytie environmentálnej zodpovednosti a strát, ku ktorým dochádza na základe priemyselných havárií, záverečná správa, Európska komisia, GR ENV, 17. apríla 2013.

Štvrtok 27. apríla 2017

- J. keďže EÚ je veľmi závislá od dovozu surovín z tretích krajín a významný počet prírodných zdrojov čelí rýchlemu vyčerpaniu; keďže environmentálne a zdravotné predpisy v týchto tretích krajinách sú často menej prísne ako v EÚ;
- K. keďže oznámenie Komisie s názvom Kruh sa uzatvára – Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo (COM(2015)0614) neposkytol žiadne legislatívne preskúmanie smernice;
- L. keďže prechod na obehové hospodárstvo ponúka významné prirodzené prínosy pre životné prostredie a je kľúčom k dlhodobej konkurencieschopnosti EÚ;
- vyjadruje poľutovanie nad tým, že členské štáty (EÚ 27) ⁽¹⁾ mali určité problémy pri transponovaní z hľadiska času alebo kvality, alebo obidvoch faktorov, a že v súčasnosti v praxi nemožno očakávať riadne vykonávanie smernice vo všetkých členských štátoch, keďže stále prebiehajú postupy v prípade nesplnenia povinnosti;
 - vyzýva príslušné členské štáty a Komisiu, aby čo najskôr zabezpečili správne a úplné transponovanie a vykonávanie smernice; žiada Komisiu, aby poskytla členským štátom dostatočné usmernenia na zabezpečenie tejto správnej a úplnej transpozície;
 - poukazuje na skutočnosť, že chýbajúce usmernenia týkajúce sa inšpekcii stanovených v článku 22 ods. 1 písm. c) smernice nielenže brzdia efektívne a účinné vykonávanie smernice v praxi, ale takisto vedú k rozdielom v nákladoch na dodržiavanie pravidiel a presadzovanie pre hospodárske subjekty a orgány v rôznych členských štátoch;
 - preto naliehavo vyzýva Komisiu, aby čo najskôr, a v každom prípade najneskôr do konca roka 2017, prijala konkrétne usmernenia pre jednotlivé odvetvia týkajúce sa inšpekcii v odvetviach nakladajúcich s ťažobným odpadom, ako aj jej definíciu;
 - vyzýva Komisiu, aby zabezpečila možnosť neohlásených kontrol na mieste zo strany dotknutých príslušných orgánov členských štátov;
 - domnieva sa, že súčasný systém podávania správ podľa článku 18 ods. 1 nevyhovuje účelu a je neefektívny, keďže neumožňuje komplexne naplánovať a posúdiť vykonávanie, pričom pre členské štáty a útvary Komisie len vytvára zbytočnú záťaž, čím zároveň znižuje efektívnosť;
 - v tejto súvislosti poukazuje na nedostačujúci návrh nástroja na zbieranie údajov (dotazník ⁽²⁾), ktorý umožňuje dvojznačné výklady, čím vedie k podávaniu správ o opatreniach prijatých na vnútroštátnej úrovni, a nie o tom, ako sa zavádzajú do praxe, najmä pokiaľ ide o podávanie správ o zariadeniach na nakladanie s ťažobným odpadom;
 - zdôrazňuje, že niektoré číselné údaje poskytnuté členskými štátmi, pokiaľ ide o počet zariadení na ich území identifikovaných ako zariadenia, na ktoré sa vzťahuje smernica, sa nezdá byť vierohodný, pretože v niektorých prípadoch sú pomerne nízke v porovnaní s údajmi o celkovej tvorbe ťažobného odpadu na vnútroštátnej úrovni z iných zdrojov informácií;
 - požaduje prioritnú reformu súčasného mechanizmu podávania správ (vrátane dotazníka) včas pred nadchádzajúcimi lehotami pre tretie obdobie podávania správ (2014 – 2017) s cieľom umožniť riadne posúdenie vykonávania smernice v praxi na základe tretieho obdobia podávania správ a v budúcnosti; ďalej žiada Komisiu, aby do mechanizmu podávania správ zahrnula požiadavku poskytnúť všetky relevantné údaje o vplyve na životné prostredie;
 - navrhuje, aby sa dotazník podľa prílohy III k rozhodnutiu Komisie 2009/358/ES skvalitnil tým, že členské štáty budú povinné oznamovať úplné, aktuálne a spoľahlivé údaje o zariadeniach na nakladanie s ťažobným odpadom na svojich územiach; navrhuje, že zvolený reformný prístup by mal umožniť zriadenie a ľahkú aktualizáciu európskej databázy zariadení na nakladanie s ťažobným odpadom, čo by malo kľúčový význam pre načrtnutie, monitorovanie a hodnotenie

⁽¹⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 3 v dôvodovej správe A8-0071/2017.

⁽²⁾ Príloha III k rozhodnutiu Komisie 2009/358/ES.

Štvrtok 27. apríla 2017

úplného obrazu o praktickom vykonávaní smernice na úrovni EÚ; poznamenáva, že by sa mohli zväziť aj iné prístupy, napríklad používanie vzorovej vyplnenej správy členského štátu podľa článku 18 ods. 1 smernice ako vzoru, ktorým sa treba riadiť, a že takéto zlepšenia by už viac neumožňovali rôzne výklady členských štátov toho, aké údaje treba poskytnúť;

11. vyjadruje poľutovanie nad tým, že Komisia zverejnila len jednu správu o vykonávaní vzťahujúcu sa na prvé aj druhé obdobie podávania správ (2008 – 2011 a 2011 – 2014) namiesto jednej správy každé tri roky, ako sa vyžaduje podľa článku 18 ods. 1 smernice, čím nechala verejnosť mnoho rokov bez informácií o (nedostatočnom) vykonávaní tejto smernice a čím sa *de facto* oddialili ďalšie kroky na zabezpečenie úplného vykonávania tejto smernice napriek tomu, čo treba pripomenúť, že táto smernica sa zaoberá hospodárskou činnosťou s významným environmentálnym, zdravotným a sociálnym vplyvom; vyzýva Komisiu, aby prísne dodržiavala trojročné intervaly podávania správ;

12. uznáva, že väčšina členských štátov prijala opatrenia potrebné na vykonávanie ustanovení smernice; upozorňuje však na skutočnosť, že z rozdielov medzi výkladmi členských štátov vyplýva, že je potrebné ďalšie úsilie na zabezpečenie toho, aby všetky členské štáty chápali a uplatňovali základné koncepcie smernice podobným spôsobom, čím by sa v celej EÚ zabezpečili rovnaké podmienky;

13. víta plány Komisie na vydanie všeobecných usmernení týkajúcich sa vykonávania ustanovení smernice, ktoré by umožnili zlepšenie pri dodržiavaní a presadzovaní smernice a ktoré zahŕňajú celý životný cyklus zariadenia na nakladanie s bankým odpadom od udelenia povolenia cez rekultiváciu až po monitorovanie po uzavretí; poukazuje na veľké rozdiely vo výklade a nedorozumenia, pokiaľ ide o základné ustanovenia smernice (napríklad o to, či sú alebo nie sú na území členských štátov zariadenia, na ktoré sa vzťahuje smernica);

14. vyjadruje mimoriadne znepokojenie z neúplnosti procesu súvisiaceho s náležitou klasifikáciou a povolením zariadení kategórie A, ktoré sa spájajú s vyššími rizikami, a varuje, že vonkajšie havarijné plány chýbajú približne v 25 % zariadení kategórie A nachádzajúcich sa na území EÚ; preto žiada členské štáty, aby dokončili primeranú klasifikáciu zariadení na svojich územiach a prijali chýbajúce externé núdzové plány najneskôr do konca roku 2017;

15. vyjadruje obavu, že podľa národných správ predložených podľa článku 18 ods. 1 smernice významný počet členských štátov EÚ zrejme nesprávne identifikoval zariadenia patriace do rozsahu pôsobnosti smernice, najmä pokiaľ ide o zariadenia, ktoré by mali byť klasifikované v kategórii A;

16. zdôrazňuje význam získania informácií o stave súčasných odkalísk; vyzýva členské štáty, aby zlepšili bezpečnosť priehrad s cieľom chrániť ľudské zdravie a životné prostredie, najmä v zariadeniach kategórie A;

17. poukazuje na význam toho, aby sa miestne spoločenstvá už teraz zapojili do etapy plánovania projektov nakladania s ťažobným odpadom v prípade používania nebezpečných látok a aby sa zaručila transparentnosť a skutočné zapojenie občanov v celom postupe schvaľovania a pri aktualizácii už udeleného povolenia alebo podmienok povolenia; pripomína význam dohovorov z Espoo a Aarhusu v tomto smere; vyzýva Komisiu, aby poskytla databázu osvedčených postupov v záujme lepšieho zapojenia miestnych spoločenstiev;

18. vyzýva Komisiu, aby navrhla účinnejšie opatrenia na ochranu životného prostredia a zdravia občanov, pretože niektoré členské štáty sa zatiaľ ukázali ako neschopné predchádzať znečisťovaniu pôdy a vody niektorými prevádzkovateľmi;

19. berie na vedomie zbytočnú administratívnu záťaž orgánov a hospodárskych subjektov, pokiaľ ide o nakladanie s inertným odpadom a neznečistenou pôdou, a vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabránili duplikovaniu procesov schvaľovania, pričom treba vziať do úvahy charakteristiky odvetvia a následky z hľadiska zdravia, bezpečnosti a životného prostredia;

20. naliehavo vyzýva Komisiu, aby preskúmala spôsob vykonávania článku 14 smernice a rozhodnutia Komisie 2009/335/ES v členských štátoch a to, či sú zavedené nástroje finančného zabezpečenia dostatočné a vhodné na daný účel;

Štvrtok 27. apríla 2017

21. upozorňuje na svoje vyššie uvedené uznesenie z 5. mája 2010 o úplnom zákaze používania kyanidovej metódy pri ťažbe v Európskej únii, najmä vzhľadom na slabú úroveň vykonávania, pokiaľ ide o povoľovanie zariadení kategórie A, a opakuje svoju výzvu Komisii, aby čo najskôr navrhla úplný zákaz používania kyanidových technológií v Európskej únii, najmä vzhľadom na dostupnosť netoxických alternatív, akou je cyklodextrín⁽¹⁾; žiada členské štáty, aby okamžite zabezpečili najlepšie možné riadenie kyanidových odkalísk;
22. naliehavo vyzýva podniky a príslušné kompetentné orgány, aby počas procesu povoľovania zariadení na nakladanie s ťažobným odpadom zväzili dostupné pokročilé technológie, najmä pokiaľ ide o návrh úložísk hlušiny, v súlade s najprísnejšími environmentálnymi normami; vyzýva členské štáty, aby zbierali a analyzovali údaje poskytnuté na účely povoľovacieho postupu, porovnávali ich so skutočnými environmentálnymi vplyvmi prevádzky zariadenia na nakladanie s ťažobným odpadom a v prípade potreby vykonali potrebné úpravy podmienok povolenia;
23. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila dostatočné financovanie výskumu a inovácií v oblasti riadenia zariadení na nakladanie s ťažobným odpadom s cieľom zlepšiť bezpečnosť týchto zariadení;
24. vyzýva Komisiu, aby využila príležitosť prebiehajúcej revízie referenčného dokumentu o najlepších dostupných technikách (BREF) v kontexte koncepcie obehového hospodárstva a aby pri vymedzovaní najlepších postupov, ktoré sa majú zahrnúť do plánov nakladania s ťažobným odpadom, uprednostnila prísnejšie environmentálne normy a efektívne využívanie zdrojov;
25. vyzýva Komisiu, aby propagovala zhodnocovanie kľúčových surovín aj z ťažobného odpadu, ako sa vymedzuje v akčnom pláne EÚ pre obehové hospodárstvo;
26. vyjadruje poľutovanie nad trendom v európskom baníctve prechádzať na hlbšie zdroje nižšej triedy, čo vedie k ťažbe väčšieho množstva materiálu v záujme vyprodukovania cieľového kovu; žiada členské štáty, aby odpadovú horninu čo najlepšie využívali na nahradenie pôvodných hornín všade, kde to je možné; vyjadruje veľké znepokojenie z efektívnosti procesu chemického spracovania, keďže menší pomer rudy voči nosnej hornine znamená, že sa vyprodukuje viac hlušiny, a teda ťažobného odpadu na tonu cieľového kovu;
27. zdôrazňuje, že vzhľadom na prechod EÚ na obehové hospodárstvo je kľúčové znížiť využívanie zdrojov a podporovať opätovné použitie a recykláciu; vyzýva Komisiu, aby zväzila stanovenie cieľov na tento účel, a to na základe posúdenia životného cyklu;
28. zdôrazňuje, že komplexná ťažba by sa mala stať hlavnou zásadou, pričom však, samozrejme, treba vziať do úvahy technické a trhové obmedzenia, ako aj možné nepriame náklady, ako je uhlíková stopa; navrhuje, aby sa odpad z ťažby a drvenia analyzoval a roztriedil na účely likvidácie, čo by uľahčilo jeho neskoršiu obnovu;
29. vyzýva Komisiu a príslušné orgány v členských štátoch, aby viac investovali do výskumu a vývoja alternatívnych realizovateľných postupov na zásobovanie EÚ surovinami a druhotnými surovinami a na predchádzanie vzniku odpadu z ťažobných činností;
30. zdôrazňuje, že historické dedičstvo opustených zariadení na nakladanie s odpadom by mohlo v strednodobom alebo krátkodobom horizonte predstavovať vážne ohrozenie ľudského zdravia alebo životného prostredia; vyzýva Komisiu, aby čo najtransparentnejšie objasnila všetky výnimky zo smernice poskytnuté členským štátom a medzery, ktoré pretrvávajú vo vzťahu k historickým skládkam odpadu a ich ozdraveniu; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby spolu s členskými štátmi predložila akčný plán úplnej obnovy týchto miest s ohľadom na najlepšie postupy a možné výhody koncepcie obehového hospodárstva, ak by sa uplatnila na nakladanie s odpadom z ťažobného priemyslu, vrátane dohôd o monitorovaní fáz po uzavretí týchto miest;
31. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii.

⁽¹⁾ Liu a kol.: *Selective isolation of gold facilitated by second-sphere coordination with α -cyclodextrin*, Nature Communications, 2013.